Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 22 april 2024
Registratiekenmerk : 202222460
Gemeentebladnr. : 2024/05
Afdeling opsteller : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Portefeuillehouder : Hugo Janssen
Raadsvergadering d.d. : 4 juni 2024
Uiterlijke datum : Niet van toepassing

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

IBOR Integraal Beheerplan Openbare Ruimte Brunssum

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding

De gemeente Brunssum draagt zorg voor het beheer en onderhoud van haar openbare ruimte. Het doel van het beheer en onderhoud is om de openbare ruimte functioneel en veilig te houden, onder meer in het kader van de zorgplicht en om een aangename leefomgeving te creëren en te behouden, die aansluit op de visie van de gemeente en de behoeften van de bewoners en bezoekers van de gemeente. Tevens wil de gemeente met het juiste onderhoud voorkomen dat kapitaalvernietiging van haar assets optreedt.

Via het Meerjarenonderhoudsplan voor de openbare ruimte (MOP-OR) 2022 -2025, voorheen 'meerjarig investeringsplan (MIP-OR)', tracht de gemeente het beheer en onderhoud van de openbare ruimte integraal aan te sturen waarbij de projecten en (onderhouds)werkzaamheden van de beleidsvelden verkeersveiligheid, openbare verlichting, wegbeheer, rioolbeheer, groenbeheer, civieltechnische kunstwerken, speeltoestellen en kunstobjecten samenkomen. Het MOP-OR brengt de doelen en de benodigde budgetten samen en vormt de basis voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte op het gewenste niveau waarin de gemeentelijke visie en het beleid hun vertaling vinden.

b. Huidige situatie/probleemstelling

Het huidige MOP-OR en het bijbehorende investeringsprogramma werd bestuurlijk als onduidelijk ervaren. Er is gebleken dat:

- Het huidige MOP-OR onvoldoende aansluiting vindt op bovenliggend beleid waardoor de gemeentelijke visies en doelstellingen niet goed tot hun recht komen in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Bovendien zijn een aantal (beleids)plannen waarnaar verwezen wordt flink verouderd/niet meer actueel.
- In het MOP-OR ontbreekt het aan structuur en een helder kader voor de beheer- en onderhouds-werkzaamheden buiten. Zo is niet duidelijk welke soort werkzaamheden worden onderscheiden, welke termen hiervoor worden gehanteerd, welke budgetten waarvoor zijn bedoeld en hoe de besluitvorming hierover dient plaats te vinden.

Om dit te verbeteren heeft adviesbureau Kragten de opdracht gekregen om het MOP-OR te evalueren en een plan van aanpak te maken om te komen tot een nieuw integraal beheerkader voor de Openbare Ruimte. Er hebben vervolgens diverse werksessies met het college en de raad plaatsgevonden. Doelstelling hiervan was om draagvlak te creëren en om van het plan van aanpak te komen tot een nieuw richtinggevend kader voor het beheer van de openbare ruimte.

3. **Gewenste situatie (WAT?)**

a. Wat willen we bereiken?

Via een nieuw plan voor het integrale beheer van de openbare ruimte (IBOR) moet er meer inzicht, structuur en eenheid ontstaan in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Hiermee wordt een kader geschept waarbij de gemeentelijke visies en beleidsstukken hun vertaling vinden. Anderzijds worden bestaande kaders en beschikbare onderhoudsbudgetten vanuit de verschillende assets samengevat in een overzichtelijk en herleidbaar geheel, met een

eenduidige en gezamenlijke definiëring van de typen werkzaamheden, de budgettering daarvan en de besluitvorming daaromheen.

De basis voor een nieuw IBOR betreft het sturen op beeldkwaliteit zoals deze door het CROW zijn vastgelegd. De huidige, vrij traditionele werkwijze is veelal gebaseerd op het onderhouden op basis van frequentie. Bij deze benadering is de beeldkwaliteit ondergeschikt. Bij beheer op basis van frequentie kunnen grote verschillen in beeld ontstaan tussen de verschillende elementen (verharding, plantsoen, lichtmasten, bebording, zwerfvuil, onkruid, enz.). Door het gewenste beeld voor een gebied leidend te laten zijn is er meer sturing mogelijk, met als resultaat dat alle elementen voldoen aan de gewenste kwaliteit.

Gebleken is dat de term 'Meerjarenonderhoudsplan (MOP)' niet de lading en de status dekt van het IBOR. 'MOP-OR' wekt namelijk de indruk dat voor de komende jaren het concrete onderhoud en de uit te voeren onderhoudsmaatregelen voor de verschillende disciplines/assets (zoals wegen, groen, riool, etc.) zijn omschreven. Het IBOR omschrijft het concrete onderhoud niet, maar is een integraal kader voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Hierin is omschreven welke uitgangspunten leidend zijn (visie, doelen, ambities en beleid), hoe de werkzaamheden in de openbare ruimte worden getypeerd en gestructureerd en hoe beslissingen omtrent budgetten en investeringen worden genomen. Welke budgetten er in beginsel nodig zijn om het beheer en onderhoud van de verschillende disciplines in de openbare ruimte uit te kunnen voeren zijn ook opgenomen in het IBOR. Daarom past de term IBOR: Integraal Beheer van de Openbare Ruimte, beter bij de inhoud en de status van dit plan. In dit IBOR-plan komen alle bestaande asset-specifieke plannen samen. Andersom vormt dit IBOR-plan de integrale basis en het gemeenschappelijke kader voor de meerjarenonderhoudsplanningen, die voor verschillende disciplines/assets worden opgesteld. Het is dus een overkoepelend beleidskader voor alle sectorale plannen in de openbare ruimte.

Met de vaststelling van dit IBOR plan gaat de gemeenteraad op strategisch/tactisch niveau akkoord met:

- De overkoepelende beheerstrategie: waar onder beeldkwaliteit B voor de gehele openbare ruimte.
- De onderverdeling van de typen beheerwerkzaamheden en de daarvoor benodigde budgetten in: regulier onderhoud, groot onderhoud en vervangingsonderhoud.
- De jaarlijkse benodigde onderhoudsbudgetten, die op termijn in toenemende mate worden bepaald vanuit de vastgestelde beleids- en beheerplannen per asset.
- Indien nodig via onderliggende beleids- en /of beheerplannen indexeren van de budgetten op basis van de CBS gww-prijsindex.
- Het continu-proces waarmee:
    - beleids- en beheerplannen periodiek worden geactualiseerd en telkens weer de input vormen voor de periodieke actualisatie van dit IBOR-plan;
    - wijzigingen in de openbare ruimte telkens weer input vormen voor de actualisatie van dit IBOR-plan.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming
   Het college heeft op 4 juli 2023 besloten (zie BBV 202299657) om conform het procesvoorstel van bureau Kragten. De raad is bevoegd om het nieuwe plan vast te gaan stellen.
2. traject tot dusverre
   Om te komen tot een nieuw integraal plan hebben er een drietal informatieavonden plaatsgevonden waar de raad actief geïnformeerd en meegenomen is in de tot stand koming ervan. Deze momenten hebben plaatsgevonden op:
    - Woensdag 13 september 2023
    - Woensdag 6 december 2023
    - Dinsdag 5 maart 2024
3. Rollen en bevoegdheden
    - De raad besluit over de vaststelling van dit IBOR. Het college is vervolgens verantwoordelijk voor de uitvoering ervan.
4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

Bij het opstellen van het IBOR moet rekening gehouden worden met landelijke wetgeving en de richtlijnen vanuit het CROW. In het plan zelf worden deze toegelicht met daarbij de motivering op welke asset een en ander betrekking heeft.

5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?
   Het IBOR is een kader stellende nota die bijdraagt aan de doelstellingen voor de fysieke leefomgeving zoals beschreven in het coalitieakkoord.
6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen
   Het IBOR wordt een richtinggevend en kader stellend beleidsdocument. De financiële basis betreft de meest recent vastgestelde gemeentebegroting van november 2023. De daarin opgenomen posten zijn per asset vertaald naar regulier, groot en vervangingsonderhoud (waar mogelijk). Om het gehele beheer van de gemeente op orde te krijgen wordt er momenteel gewerkt aan onderliggende beleids- en beheerplannen. Uit die plannen volgt een update en nadere specifiekere onderbouwing van de onderhoudsbudgetten per asset. Indien daar financiële gevolgen uit ontstaan worden deze ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Zodra de raad een onderliggend plan van dit IBOR vaststelt wordt dit automatisch in het IBOR doorgevoerd. Hiermee worden dus onderliggende beleid- en beheerplannen leidend voor de budgettering in het IBOR.

c. Argumenten en overwegingen

De volgende argumenten en overwegingen liggen ten grondslag aan dit voorstel:

- Het IBOR zorgt voor een overkoepelend beleidskader voor alle sectorale plannen in de openbare ruimte. Hierdoor worden gemeentelijke doelstellingen en ambities beter geïntegreerd in het beheer en onderhoud. Hierdoor kunnen we met de beschikbare financiële middelen meer doen om de gemeentelijke opgaven en ambities te bereiken.
- Door vanuit het IBOR te sturen op de kwaliteit van beheer vraagt dit ook om een andere manier van samenwerken tussen beleid en uitvoering, rekening houdend met de verandering naar gebiedsgericht werken. Het is daarom wenselijk om te onderzoeken wat dit vraagt voor de samenwerking intern en met externe stakeholders alsook de taken en rollen bij beleid en uitvoering.
- Het IBOR is een kader stellende nota die bijdraagt aan de doelstellingen van mobiliteit en leefomgeving zoals beschreven in het coalitieprogramma.

d. Opties en keuze

Een belangrijke basis voor het IBOR is het sturen op beeldkwaliteit. De raad heeft uitgesproken om voor geheel Brunssum te kiezen voor kwaliteitsniveau B. Een hoger kwaliteitsniveau zal leiden tot hogere onderhoudskosten en een lager kwaliteitsniveau zal alleen op korte termijn een besparing opleveren (vanwege bv. uitgesteld onderhoud). Indien de raad op termijn kiest voor een andere kwaliteitsniveau dan kunnen hiervoor berekening gemaakt worden. Voor nu houden we vast aan kwaliteitsniveau B.

4. Bijlagen:

- IBOR 2024-2028

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester Secretaris

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2024/05
Afdeling : Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed
Registratiekenmerk : 202222460

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2024/05;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 22 april 2024, afdeling Ruimtelijke ontwikkeling en vastgoed;

Besluit:

1. Het vigerende MOP-OR 2022-2025 in te trekken
2. Het nieuwe IBOR 2024-2028 vast te stellen als nieuw richtinggevend kader voor het integraal beheer van de openbare ruimte.
3. De aanbevelingen uit hoofdstuk 8 van het IBOR 2024-2028 over te nemen en uit te voeren:
    a. Actueel en compleet inzicht in de beheerdata;
    b. Vaststellen en ontwikkelen van onderliggende beleids- en beheerplannen;
    c. Indien nodig jaarlijks indexeren conform de cbs gww-prijsindex;
    d. Actueel houden van het IBOR.
4. In het kader van de organisatieontwikkeling naar integraal en gebiedsgericht werken te onderzoeken hoe het IBOR hierin kan bijdragen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 4 juni 2024

De Raad voornoemd,

Voorzitter Griffier